

Datum van
inontvangstneming

:

29/07/2022

Zaak C-407/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

20 juni 2022

Verwijzende rechter:

Conseil d'État (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 juni 2022

Verzoeker:

Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance

Verweerster:

Manitou BF SA

CONSEIL D'ETAT [OMISSIS]
[OMISSIS]
[OMISSIS]

[OMISSIS] [OMISSIS]
[OMISSIS]

MINISTRE DE L'ECONOMIE, DES
FINANCES ET DE LA RELANCE
(minister van Economie, Financiën en Herstel, Frankrijk)

tegen SA Manitou BF

De Conseil d'État (hoogste bestuursrechter, Frankrijk)
[OMISSIS]
(Afdeling geschillen, 8e en 3e verenigde kamers)

[OMISSIS]

Terechzitting van 1 juni 2022

Beslissing van 14 juni 2022

Gelet op de volgende procedure:

De naamloze vennootschap (SA) Manitou BF heeft de tribunal administratif de Nantes (bestuursrechter in eerste aanleg Nantes, Frankrijk) verzocht de teruggaaf te gelasten van een deel van de door haar oorspronkelijk verschuldigde vennootschapsbelasting over het in 2011 gesloten boekjaar, dat overeenstemt met het in haar belastbare winst heropgenomen aandeel voor kosten en lasten in verband met inkomsten uit deelnemingen die zij had ontvangen van haar in andere lidstaten van de Unie dan Frankrijk gevestigde dochterondernemingen.

Bij beschikking [OMISSIS] van 26 september 2017 heeft de president van deze rechterlijke instantie het verzoek van de vennootschap Manitou BF doorverwezen [OMISSIS] naar de tribunal administratif de Montreuil (bestuursrechter in eerste aanleg Montreuil, Frankrijk), die het bij vonnis nr. 1708681 van 16 juli 2018 heeft afgewezen.

Bij arrest nr. 18VE02710 van 27 mei 2021 heeft de cour administrative d'appel de Versailles (bestuursrechter in tweede aanleg Versailles, Frankrijk) dit vonnis vernietigd en het verzoek van de vennootschap Manitou BF toegewezen.

Bij beroepsschrift en bij memorie van repliek, op 30 juni 2021 en 31 maart 2022 ingeschreven bij het secretariaat van de afdeling geschillen van de Conseil d'État, verzoekt de Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance de Conseil d'État om vernietiging van dit arrest.

Hij betoogt dat de cour administrative d'appel de Versailles blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting en de feiten van de zaak onjuist heeft opgevat door te oordelen dat de omstandigheid dat een moedervernootschap al dan niet ervoor had gekozen om een fiscale eenheid met haar Franse dochterondernemingen te vormen, geen invloed had op de gegrondheid van haar verzoek tot teruggaaf, op grond van de schending van de vrijheid van vestiging door de bepalingen van artikel 223 B van de code général des impôts (Frans algemeen belastingwetboek), van het deel van de vennootschapsbelasting dat overeenkomt met het in haar belastbare winst heropgenomen aandeel voor kosten en lasten in verband met inkomsten uit deelnemingen die zij had ontvangen van haar in andere lidstaten van de Europese Unie dan Frankrijk gevestigde dochterondernemingen.

Bij verweerschrift, ingeschreven op 28 maart 2022, concludeert de vennootschap Manitou BF tot verwerping van het cassatieberoep [OMISSIS]. Zij betoogt dat de door de Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance aangevoerde middelen ongegrond zijn.

[OMISSIS]

Gelet op:

- het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
- de code général des impôts en de livre des procédures fiscales (Frans wetboek fiscale procedure);
- het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 2 september 2015 (Groupe Steria SCA, C-386/14);
- de code de justice administrative (Frans wetboek bestuursprocesrecht);

[OMISSIS] Overwegende hetgeen volgt:

- 1 Uit het aan de feitenrechters overgelegde dossier blijkt dat de vennootschap Manitou BF in 2011 dividenden heeft ontvangen van haar in andere lidstaten van de Europese Unie dan Frankrijk gevestigde dochterondernemingen. Zij heeft deze dividenden aangegeven volgens de belastingregeling voor moedervennootschappen, als bedoeld in de artikelen 145 en 216 van het algemeen belastingwetboek. Overeenkomstig het bepaalde in I van laatstgenoemd artikel heeft zij het bedrag van deze dividenden in mindering gebracht op haar nettowinst, na aftrek van een aandeel voor kosten en lasten ten belope van 5 % van het totaalbedrag ervan. Bij bezwaarschrift van 24 december 2014 heeft zij verzocht om teruggaaf van het deel van de door haar over het in 2011 gesloten boekjaar verschuldigde vennootschapsbelasting dat met de heropname van dit aandeel overeenstemt, op grond dat deze heropname werd verricht overeenkomstig wettelijke bepalingen die schending opleveren van de door artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie beschermde vrijheid van vestiging. Nadat dit bezwaar was afgewezen, heeft zij het geschil aanhangig gemaakt bij de tribunal administratif de Nantes, die haar verzoek doorverwees naar de tribunal administratif de Montreuil, die het bij vonnis van 26 september 2017 heeft afgewezen. De Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance heeft thans cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van 27 mei 2021 waarbij de cour administrative d'appel de Versailles, zich uitsprekend over het door de vennootschap Manitou BF ingestelde hoger beroep, dit vonnis heeft vernietigd en laatstgenoemde teruggaaf van de gevorderde bedragen heeft verleend.
- 2 Artikel 216, I, van het algemeen belastingwetboek, in de versie die van toepassing is in het hoofdgeding, bepaalt dat een moedervennootschap de in de loop van een boekjaar ontvangen netto-inkomsten uit deelnemingen die recht geven op toepassing van de belastingregeling voor moedervennootschappen, in mindering kan brengen op haar totale nettowinst, na aftrek van een aandeel voor kosten en lasten dat forfaitair is bepaald op 5 % van de totale opbrengst uit die deelnemingen, belastingkredieten daaronder begrepen. Met betrekking tot de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de fiscale-integratieregeling, bepaalt de destijds geldende versie van artikel 223 A van hetzelfde wetboek als volgt: „*Een vennootschap kan zich opgeven als enige belastingplichtige voor de vennootschapsbelasting die is verschuldigd over het totaal van de resultaten van*

de groep die bestaat uit de genoemde vennootschap en de vennootschappen waarin zij tijdens het boekjaar op duurzame wijze direct of indirect via vennootschappen of vaste inrichtingen van de groep een deelneming van ten minste 95 % bezit. [...] Alleen vennootschappen of vaste inrichtingen die hun toestemming hebben gegeven en waarvan de resultaten onder gemeenschappelijke voorwaarden of volgens de bepalingen van artikel 214 onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting, kunnen deel uitmaken van de vennootschapsgroep. [...]". Artikel 223 B van hetzelfde wetboek, waarbij de fiscale-integratieregeling is vastgesteld, bepaalt in de destijds geldende versie: *„Het volledige resultaat wordt door de moedervernootschap vastgesteld door optelling van de onder gemeenschappelijke voorwaarden of volgens de bepalingen van artikel 214 bepaalde resultaten van elk van de vennootschappen van de groep. / Het volledige resultaat wordt verminderd met het aandeel voor kosten en lasten in verband met de inkomsten uit deelnemingen die een vennootschap van de groep heeft ontvangen van een vennootschap die langer dan één boekjaar deel van de groep uitmaakt, en in verband met de inkomsten uit deelnemingen die een vennootschap van de groep heeft ontvangen van een tussenvennootschap, waarvoor de moedervernootschap het bewijs levert dat zij afkomstig zijn van inkomsten uit deelnemingen die zijn uitgekeerd door een vennootschap die langer dan één boekjaar deel van de groep uitmaakt, en waarvoor nog geen aanpassingen zijn verricht op grond van deze alinea of de derde alinea. (...)*".

- 3 Artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie luidt als volgt: *„In het kader van de volgende bepalingen zijn beperkingen van de vrijheid van vestiging voor onderdanen van een lidstaat op het grondgebied van een andere lidstaat verboden. Dit verbod heeft eveneens betrekking op beperkingen betreffende de oprichting van agentschappen, filialen of dochterondernemingen door de onderdanen van een lidstaat die op het grondgebied van een lidstaat zijn gevestigd. [...]*".
- 4 In het arrest van 2 september 2015 (Groupe Steria SCA, C-386/14), heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie voor recht verklaard dat artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een wettelijke fiscale-integratieregeling van een lidstaat op grond waarvan een moedervernootschap in een groep neutralisatie geniet van de heropname van een aandeel voor kosten en lasten dat forfaitair is vastgesteld op 5 % van het nettobedrag van de door haar van de ingezeten vennootschappen in de fiscale eenheid ontvangen dividenden, terwijl deze wettelijke regeling haar een dergelijke neutralisatie weigert voor dividenduitkeringen van haar in een andere lidstaat gevestigde dochtervennootschappen, die, zouden zij ingezetenen zijn geweest, objectief in aanmerking waren gekomen om daarvoor te opteren.
- 5 De minister betoogt dat de bestuursrechter in tweede aanleg blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door te oordelen dat de vennootschap Manitou BF ter ondersteuning van haar verzoek om teruggaaf van een deel van de door haar over het in 2011 gesloten boekjaar verschuldigde vennootschapsbelasting

terecht kon aanvoeren dat artikel 223 B van het algemeen belastingwetboek schending opleverde van de vrijheid van vestiging, voor zover het voor een moedervenootschap niet voorzag in de mogelijkheid tot neutralisatie van het heropgenomen aandeel voor kosten en lasten in verband met inkomsten uit deelnemingen die afkomstig waren van in een andere lidstaat van de Unie dan Frankrijk gevestigde dochterondernemingen die voldeden aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de fiscale-integratieregeling, en daarbij vast te stellen dat de omstandigheid dat deze moedervenootschap in Frankrijk geen fiscale eenheid had gevormd, hoewel zij er dochterondernemingen had die daarvoor in aanmerking kwamen, niet relevant was.

- 6 De vraag of artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zich verzet tegen een wettelijke fiscale-integratieregeling van een lidstaat op grond waarvan een moedervenootschap in een groep neutralisatie geniet van het heropgenomen aandeel voor kosten en lasten in verband met de door haar van ingezeten vennootschappen in de fiscale eenheid ontvangen dividenden alsook, teneinde rekening te houden met het in punt 4 aangehaalde arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, in verband met de dividenduitkeringen van haar in een andere lidstaat gevestigde dochtervennootschappen, die, zouden zij ingezetenen zijn geweest, objectief in aanmerking waren gekomen om voor die integratieregeling te opteren, wanneer deze wettelijke regeling een dergelijke neutralisatie ontzegt aan een ingezeten moedervenootschap die, ondanks bestaande kapitaalbanden met andere ingezeten vennootschappen die de oprichting van een fiscale eenheid mogelijk maakten, ervoor heeft gekozen om niet tot een dergelijke eenheid toe te treden, en dit zowel in verband met de dividenduitkeringen van haar ingezeten dochterondernemingen als in verband met de dividenduitkeringen van haar in andere lidstaten gevestigde dochterondernemingen die, op de vestigingsplaats na, voldoen aan de overige criteria, werpt ernstige moeilijkheden van uitlegging van het Unierecht op.
- 7 Derhalve dient deze vraag op grond van artikel 267, eerste alinea, onder b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te worden voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, en dient de behandeling van het cassatieberoep van de *Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance* te worden geschorst tot de uitspraak van het Hof.

BESLISSING:

Artikel 1: De behandeling van het cassatieberoep van de *Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance* wordt geschorst totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over de vraag of artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zich verzet tegen een wettelijke fiscale-integratieregeling van een lidstaat op grond waarvan een moedervenootschap in een groep neutralisatie geniet van het heropgenomen aandeel voor kosten en lasten in verband met de door haar van ingezeten vennootschappen in de fiscale eenheid ontvangen dividenden alsook, teneinde rekening te houden met het arrest van 2 september 2015 (*Groupe Steria SCA*,

C-386/14), in verband met de dividenduitkeringen van haar in een andere lidstaat gevestigde dochtervennootschappen, die, zouden zij ingezetenen zijn geweest, objectief in aanmerking waren gekomen om voor die integratieregeling te opteren, wanneer deze wettelijke regeling een dergelijke neutralisatie ontzegt aan een ingezeten moedervernootschap die, ondanks bestaande kapitaalbanden met andere ingezeten vennootschappen die de oprichting van een fiscale eenheid mogelijk maakten, ervoor heeft gekozen om niet tot een dergelijke eenheid toe te treden, en dit zowel in verband met de dividenduitkeringen van haar ingezeten dochterondernemingen als in verband met de dividenduitkeringen van haar in andere lidstaten gevestigde dochterondernemingen die, op de vestigingsplaats na, voldoen aan de overige criteria.

[OMISSIS]

[OMISSIS]